

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมปัจจุบัน ปัญหาทางด้านจริยธรรมเป็นเรื่องสำคัญ เพราะปรากฏการณ์ทางสังคมทั้งหลายได้ประจักษ์ให้เห็นอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นสังคมที่พัฒนาแล้วหรือสังคมที่กำลังพัฒนาทุกแห่งในโลก เพราะสังคมปัจจุบันเป็นสังคมแห่งยุคโลกาภิวัตน์ เป็นยุคที่โลกไร้พรมแดนในเรื่องข้อมูลข่าวสาร ส่งผลให้เกิดการแข่งขันในทุกเรื่องทุกด้านมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา การนำเอาเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาพัฒนาประเทศ หรือแม้แต่การรับเอาวัฒนธรรม ค่านิยมต่างๆ ที่มาพร้อมกับเทคโนโลยี ส่งผลให้สังคมไทยในปัจจุบันเป็นสังคมที่หันเข้าหาวัตถุนิยมมากขึ้นตามกระแสของการเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา ทำให้การดำเนินชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนไป ค่านิยมที่ดั่งามก็กลบเลือนหายไป กลั้บกลายไปเป็นค่านิยมใหม่ที่ทำลายความสงบของสังคมมากขึ้นทุกที (สุวิทย์ สุขหมั่น, 2546)

และจากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันกำลังเผชิญกับปัญหาต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติดย้อมทำให้เด็กและเยาวชนได้รับผลกระทบตามไปด้วย และที่สำคัญไปกว่านั้นกำลังเกิดขึ้นในหมู่เด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยประพฤติดนและดำเนินชีวิตไปในทางมิชอบ ก่อคดีและกระทำความผิดกฎหมาย ทำให้ตนเองและบุคคลอื่นได้รับความเดือดร้อนจากรายงานสถิติคดีเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุดรธานีพบว่าในระหว่างปี 2548-2550 พบว่าการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น กล่าวคือ ในปี 2548 มีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดและถูกต้องโทษ เพียง 847 คน ปี 2549 มีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดและถูกต้องโทษ 985 คน ปี 2550 มีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดและถูกต้องโทษ 1,019 คน และข้อมูลล่าสุดในปี พ.ศ.2551(ม.ค.-ส.ค.) มีเด็กและเยาวชนกระทำความผิด 556 คน โดยจำแนกตามฐานความผิดผิดนั้นสามอันดับแรกคือ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับร่างกายและความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

จากสถิติดังกล่าวนี้ อาจกล่าวได้ว่าการที่เด็กกระทำความผิดนั้นเกิดจากการขาดจริยธรรมที่เหมาะสมและอาจกล่าวได้อีกว่าเด็กเยาวชนเหล่านี้ขาดพฤติกรรมรับผิดชอบ โดยสามารถเห็นได้จากสถิติที่กล่าวไปซึ่งอาจอธิบายได้ว่า การที่เด็กกระทำความผิดโดยการลักขโมยทำร้ายผู้อื่นและเสพติดติดยาเสพติดความรับผิดชอบจึงได้ก่อเหตุและส่งผลกระทบต่อสังคมตามมา ทำให้สังคมไม่สงบสุข และที่สำคัญเด็กเหล่านี้ล้วนเป็นกำลังสำคัญในอนาคตของประเทศถ้าพวกเขาขาดพฤติกรรมเหล่านี้แล้วอาจส่งผลร้ายแรงต่อประเทศชาติก็เป็นได้ ดังนั้นการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบให้แก่เด็กเหล่านี้จึงมีความสำคัญเพราะการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบนี้จะช่วยเสริมสร้างจริยธรรมในส่วนที่เขามีน้อยหรือขาดหายไป

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นถึงความสำคัญ ความจำเป็นของการศึกษาต่อการปลูกฝังและพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบในเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและวิธีปลูกฝังและพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบนั้นมีหลายวิธีซึ่งเห็นได้จากงานวิจัยต่างๆ เช่น

เดือนเด่นหล้าย ชัยปริญญา (2539) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปลูกฝังจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ตัวแบบบุคคลจริง ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้ตัวแบบบุคคลจริง มีพัฒนาการพฤติกรรมทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้โดยตัวแบบบุคคลจริง พวงทอง คงเจริญ (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มร่วมกับการใช้ตัวแบบในการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 ผลวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มร่วมกับการใช้ตัวแบบ มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มร่วมกับการใช้ตัวแบบ สุวิทย์ สุขหมั่น (2546) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพัฒนาเด็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจังหวัดขอนแก่น พบว่า นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมโดยใช้กระบวนการกลุ่ม มีพัฒนาการทางพฤติกรรมจริยธรรมสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยอื่นที่สามารถพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมของให้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่น การให้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของ กิตติพงษ์ ยะเขียว (2538) การปลูกฝังจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ตัวแบบบุคคลจริง ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้ตัวแบบบุคคลจริง มีพัฒนาการพฤติกรรมทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้โดยตัวแบบบุคคลจริง ของ เดือนเด่นหล้าย ชัยปริญญา (2539)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า กระบวนการกลุ่มนั้นสามารถส่งผลหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้สมาชิกในกลุ่มพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ สร้างความรู้สึกของการเห็นคุณค่าในตนเองและเข้าใจในความรู้สึกของผู้อื่น เกิดความคิดตระหนักรู้ได้ด้วยตนเอง และการจัดกระบวนการกลุ่มนี้ก็เพื่อให้เยาวชนมีพฤติกรรมรับผิดชอบสูงขึ้น และไม่เพียงแต่พัฒนาตนเองเท่านั้น พฤติกรรมรับผิดชอบยังมีความเกี่ยวเนื่องกับสังคม ส่งผลต่อเนื่องกับสังคมอย่างเห็นได้ชัดและเป็นฐานของนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมในด้านอื่นๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบมาใช้กับเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุดรธานี

2. คำถามในการวิจัย

2.1 เยาวชนที่ได้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มมีคะแนนพฤติกรรมรับผิดชอบหลังการทดลอง สูงกว่าเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกระบวนการกลุ่มหรือไม่

2.2 เยาวชนที่ได้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มมีคะแนนพฤติกรรมรับผิดชอบหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนทดลองหรือไม่

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1 เพื่อเปรียบเทียบการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบของ เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุดรธานี ก่อนและหลังการทดลอง ของ กลุ่มทดลอง

3.2 เพื่อเปรียบเทียบการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบของ เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุดรธานีหลังการทดลอง ของกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 หลังการทดลอง เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุดรธานี กลุ่มทดลอง มีคะแนนพฤติกรรมรับผิดชอบ สูงกว่าก่อนการทดลอง

4.2 หลังการทดลอง เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุดรธานี กลุ่มทดลอง มีคะแนนพฤติกรรมรับผิดชอบ สูงกว่ากลุ่มควบคุม

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 กลุ่มประชากร ที่ใช้ในการวิจัย เป็นเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชนจังหวัดอุดรธานี จำนวน 40 คน อายุ ระหว่าง 14- 18 ปี

5.2 กลุ่มเป้าหมาย เป็นเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด อุดรธานี จำนวน 20 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 10 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมีคะแนนใกล้เคียงกัน

5.3 ตัวแปรในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ โปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนา พฤติกรรมรับผิดชอบ

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ พฤติกรรมรับผิดชอบของเยาวชน

5.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

แบบวัดพฤติกรรมรับผิดชอบ ซึ่งผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบวัดพฤติกรรมรับผิดชอบ ของวิภาวี วงศ์อินทร์ (2546) เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ประกอบด้วยข้อความ

ต่าง ๆ ที่บรรยายถึงพฤติกรรมความรับผิดชอบ 2 ด้าน คือ 1) รับผิดชอบต่อตนเอง
2) รับผิดชอบต่อสังคม รวม 25 ข้อ

โปรแกรมกระบวนการกลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อเยาวชน ที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้น เพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อ 2 ด้าน คือ 1) รับผิดชอบต่อตนเอง 2) รับผิดชอบต่อ
สังคม จำนวน 8 ครั้ง แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 40- 50 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง เป็นระยะเวลา
4 สัปดาห์ติดต่อกัน โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้นำกลุ่ม

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 กลุ่มเป้าหมาย หมายถึง เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด
อุดรธานีได้มาโดยการทำแบบวัดพฤติกรรมรับผิดชอบต่อเยาวชนที่มีคะแนนต่ำ เรียงลำดับจาก
น้อยไปหามาก จำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน

6.2 แบบวัดพฤติกรรมรับผิดชอบต่อ หมายถึง แบบวัดที่ซึ่งผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบวัด
พฤติกรรมรับผิดชอบต่อ วิชาวิ วงศ์อินทร์ (2546) เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ
ประกอบด้วยข้อความต่าง ๆ ที่บรรยายถึงพฤติกรรมรับผิดชอบต่อ 2 ด้าน คือ 1) รับผิดชอบต่อ
ตนเอง 2) รับผิดชอบต่อสังคม รวม 25 ข้อ

6.3 โปรแกรมกระบวนการกลุ่ม เพื่อพัฒนาพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อเยาวชน
หมายถึง การจัดกิจกรรมให้เยาวชนมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม มีส่วนร่วมสิ่งหนึ่งสิ่งใดร่วมกัน
แล้ววิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองและสมาชิกในกลุ่ม อันก่อให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรม
รับผิดชอบต่อ โดยพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อ 2 ด้าน คือ รับผิดชอบต่อตนเอง และรับผิดชอบต่อ
สังคม จำนวน 8 ครั้ง แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 40-50 นาที เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มสัปดาห์ละ
2 ครั้ง เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ติดต่อกัน โดยดำเนินการตามขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นกิจกรรม ขั้น
วิเคราะห์และสรุป มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดย
ผู้วิจัยเป็นผู้นำกลุ่ม

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการให้สถานพินิจฯ จัดกิจกรรมพัฒนาพฤติกรรม
รับผิดชอบต่อเยาวชนต่อไป

7.2 เยาวชน ได้รับการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ซึ่งจะพัฒนา
ไปเป็นเยาวชนที่ดีมีคุณภาพต่อไป